Základná škola Varhaňovce, Varhaňovce 20, 082 05

Šarišské Bohdanovce

Školský vzdelávací program

ISCED 1- Primárne vzdelávanie

Motto:

„Tvoj život sa zmení, ak sa zmeníš aj ty.“

John D. Rockefeller

ZÁKLADNÁ ŠKOLA VARHAŇOVCE
Varhaňovce 20, 082 05 Šarišské Bohdanovce
☎ 051/ 7781159

<u>Školský vzdelávací program ISCED 1 primárne vzdelávanie</u>

Stupeň vzdelania: ISCED 1 - Primárne vzdelanie

Dĺžka štúdia: štyri roky

Vyučovací jazyk: slovenský

Študijná forma: denná

Druh školy: štátna škola

<u>Predkladateľ:</u>

Názov školy: Základná škola Varhaňovce

Adresa: Varhaňovce 20, 082 05 Šarišské Bohdanovce

IČO: 327 956

Riaditeľka školy: Mgr. Monika Filipovičová

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP pre žiakov s MP: Mgr. Ľudmila Marcinová

Vypracovala: Mgr. Anna Bezegová

Ďalšie kontakty: 051 7781159 - sekretariát
0917 539076 – riaditeľka školy
e-mail: zsvarhanovce1-4@email.cz

<u>Zriaďovateľ:</u>

Názov: Obec Varhaňovce

Adresa : Varhaňovce 65, 082 05 Šarišské Bohdanovce

Kontakty: 051 7781117

Platnosť dokumentu od: 2.9.2015

Mgr. Monika Filipovičová
riaditeľka školy

Platnosť Revidovania	**Dátum**	**Zaznamenanie, inovácie, zmeny, úpravy a pod.**
Platnosť ŠkVP do 31.8.2016	2.9.2015	Aktualizácia údajov: ŠkVP pre 1. stupeň ZŠ. Pridané UO pre nultý ročník, UO pre 1.- 4. ročník. ZŠ, Vnútorný systém hodnotenia žiakov, Plán práce školy na školský 2015/2016, Individuálno výchovno – vzdelávací program (vzor)
Platnosť ŠkVP do 31.8.2017	2.9.2016	Aktualizácia údajov: ŠkVP pre 1. stupeň ZŠ. Plán práce školy na školský 2016/2017
Platnosť ŠkVP do 31.8.2018	2.9.2017	Aktualizácia údajov. iOU pre 3.ročník. Plán práce školy na školský 2017/2018. Stratégia rozvoja čitateľskej gramotnosti v podmienkach ZŠ Varhaňovce. Národný štandard finančnej gramotnosti v podmienkach ZŠ Varhaňovce. Národný akčný plán prevencie obezity v podmienkach ZŠ Varhaňovce.

Obsah

I.	**Všeobecná charakteristika školy**	**7**
1.1	História školy	7
1.2	Veľkosť školy	8
1.3	Charakteristika žiakov	8
1.4	Organizácia prijímacieho konania	9
1.5	Projekty realizované školou	10
1.6	Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi	11
1.7	Priestorové a materiálno-technické podmienky školy	12
1.8	Škola ako životný priestor	13
II.	**Charakteristika školského vzdelávacieho programu**	**15**
2.1	Pedagogický princíp školy	15
	2.1.1 SWOT analýza školy	17
2.2	Zameranie školy	18
2.3	Stupeň vzdelania, dĺžka vzdelania a vyučovací jazyk	18
2.4	Profil absolventa	19
	2.4.1 Absolvent programu primárneho vzdelávania	20
2.5	Pedagogické stratégie	23
	2.5.1 Metódy vyučovania	23
	2.5.2 Formy vyučovacích hodín	25
2.6	Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami	25
	2.6.1 Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia	27
	2.6.2 Individuálne začlenenie žiakov so špeciálno výchovno – vzdelávacími potrebami do bežných tried.	28
	2.6.3 Individuálny výchovno-vzdelávací program/individuálny vzdelávací program	29
	2.6.4 Špecifiká hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov so špeciálno výchovno-vzdelávacími potrebami	30

2.6.5 Odborné personálne zabezpečenie žiakov so špeciálno výchovno-vzdelávacími potrebami 31
2.7 Prierezové témy 31

III. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia 37
3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov 37
3.2 Hodnotenie pedagogického zamestnanca 37
3.3 Hodnotenie školy 38

IV. Školský učebný plán 40
4.1 Rámcový učebný plán – nultý ročník v školskom roku 2015/2016 40
4.2 Rámcový učebný plán – 1. – 4. ročník v školskom roku 2015/2016 41

V. Učebné osnovy 43

VI. Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní žiaka 44

VII. Voľnočasové aktivity žiakov 45

Zoznam použitej literatúry 46
Príloha A Vnútorný systém hodnotenia žiakov 47
Príloha B Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole 66
Príloha C Učebné osnovy pre nultý ročník ISCED 1 podľa jednotlivých predmetov 70
Príloha D Učebné osnovy pre 1. ročník ISCED 1 podľa jednotlivých predmetov 98
Príloha E Učebné osnovy pre 2. ročník ISCED 1 podľa jednotlivých predmetov 157
Príloha F Učebné osnovy pre 3. ročník ISCED 1 podľa jednotlivých predmetov 223
Príloha G Učebné osnovy pre 4. ročník ISCED 1 podľa

jednotlivých predmetov 304

Príloha H Stratégia rozvoja čitateľskej gramotnosti v podmienkach ZŠ Varhaňovce 396

Príloha I Národný štandard finančnej gramotnosti v podmienkach ZŠ Varhaňovce 403

Príloha J Národný akčný plán prevencie obezity v podmienkach ZŠ Varhaňovce 415

Príloha K Plán práce na školský rok 2017/2018 420

I. Všeobecná charakteristika školy

1.1 História školy

Na základe výpovedí obyvateľov, kroniky obce a dostupných archívnych materiálov je možné konštatovať, že už pred rokom 1868 sa deti v obci Varhaňovce učili. Nie v priestoroch školy ale doma, začo rodičia platili 10 zlatých. Vyučoval ich gréckokatolícky kantor – učiteľ. Až po roku 1868 postavili veriaci z Varhaňoviec, Bunetíc a Vtáčkoviec byt pre učiteľa, v ktorom bola jedna izba určená na výučbu žiakov. Neskôr v roku 1894 bola vystavená prvá budova školy pri tunajšom kostole.

V školskom roku 1920/1921 sa žiaci učili už zo slovenských učebníc. Dochádzka žiakov do školy bola zlá kvôli poľnohospodárskym prácam, na ktorých žiaci pracovali. V tomto školskom roku bolo zapísaných 47 žiakov.

Žiaci rómskeho pôvodu boli prvýkrát zapísaní v školskom roku 1925/1926, bolo ich 8 a prejavovali sa u nich veľké problémy s disciplínou. Vo februári 1931 žiaci tunajšej školy dostávali týždenne po ¼ l mlieka z prostriedkov podpory „Okresná pečlivost o mládež v Prešove“. Dochádzka sa zlepšila a v školskom roku 1931/1932 stúpol počet zapísaných žiakov už na 83. To si vyžiadalo aj personálne zmeny. Škola mala 1 učebňu a vyučovalo sa poldenne. V roku 1945 bola gréckokatolícka škola zoštátnená.

Školský rok 1957/1958 si vyžiadal rozšírenie základnej školy na trojtriedku z dôvodu veľkého počtu žiakov (105 žiakov). Väčšinu tvorili žiaci rómskeho pôvodu. Pre nedostatok miestností sa učilo do mája 1958 trojzmenným vyučovaním. Neskôr sa zriadila druhá učebňa z časti učiteľského bytu. V tomto istom roku sa uvažovalo aj o budovaní novej školy.

V školskom roku 1963/1964 bolo zapísaných 123 žiakov, z toho 75 % rómskeho pôvodu. Vyučovali 4 učitelia v 4 triedach, vyučovanie bolo dvojzmenné, menilo sa po týždni.

Zo školskej budovy sa v roku 1964 presťahoval učiteľ „Hóber“ do bytovky v obci, zároveň bol jeden byt pridelený aj riaditeľovi školy. Následne sa z riaditeľského

bytu vytvorila tretia učebňa a z veľkej triedy sa odobralo, čím vznikol priestor pre zborovňu. Zlepšenie dochádzky rómskych žiakov do školy zaznamenáva v školskom roku 1965/66 vtedajší riaditeľ pán Gaľa. Zároveň sa historické dokumenty uvádzajú, že k zlepšeniu dopomohli aj časté návštevy rodín učiteľmi. Taktiež učitelia organizovali rôzne kurzy pre rodičov, napríklad kurz šitia, pečenia, varenia a pod. Škola využívala všetky možné prostriedky pre zaktivizovanie žiakov rómskeho pôvodu pre dobrú školskú dochádzku.

Od roku 1978 sa budovala nová škola, v strede obce. V tejto novej budove bola zriadená materská škola a v roku 2002 sa presťahovala do nových priestorov aj základná škola. Základná škola prešla mnohými rekonštrukčnými zmenami a modernizáciou. V súčasnosti je možne konštatovať, že základná škola je moderná a otvorená pre všetkých, ktorí sa chcú vzdelávať.

1.2 Veľkosť školy

Základná škola Varhaňovce je neplneorganizovaná s dvojzmenným vyučovaním. V školskom roku 2015/2016 otvoríme 9 tried. Na 1. stupni v ročníkoch 1. - 4. je 5 tried, 2 špeciálne triedy pre žiakov s mentálnym postihnutím a prvýkrát vo svojej histórií otvoríme 2 nulté ročníky.

Budova školy je 2 – poschodová so suterénom, na hornom poschodí sídli materská škola, ktorá nie je súčasťou základnej školy. V priestoroch školy sa nachádza školská jedáleň, špeciálna trieda pre žiakov s mentálnym postihnutím. V školskej jedálni sa stravujú zamestnanci základnej aj materskej školy. Stravu poskytujeme aj cudzím stravníkom a dôchodcom. Poloha školy je v tichom prostredí, veľkou výhodou je priestranný areál s multifunkčným ihriskom.

1.3 Charakteristika žiakov

Veľkú časť žiakov našej školy tvoria žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia, pochádzajúci z obce Varhaňovce. Našu prácu brzdí nielen jazyková bariéra

žiakov, ale aj veľké medzery v sociálnom správaní a nedostatok manuálnych zručností. Deti prichádzajú do školy nepripravené fyzicky, mentálne, ale ani psychicky.

1.4 Organizácia prijímacieho konania

Žiaci sú do školy prijímaní na základe zápisu vykonaného zákonným zástupcom žiaka. Administratívny zápis žiakov do prvého ročníka sa v tomto školskom roku uskutoční v termíne od 1. apríla do 30. apríla.

Do ***nultého ročníka*** sa zaraďujú deti, ktoré k 1. septembru dosiahli fyzický vek šesť rokov, pochádzajú zo sociálne znevýhodneného prostredia a nie je u nich vzhľadom na sociálne a jazykové prostredie predpoklad zvládnutia učiva 1. ročníka základnej školy za jeden rok. Ak dieťa po dovŕšení šiesteho roku veku nedosiahlo školskú spôsobilosť, riaditeľ základnej školy rozhodne o jeho zaradení do nultého ročníka základnej školy alebo o odklade začiatku povinnej školskej dochádzky o jeden školský rok na základe žiadosti zákonného zástupcu alebo na odporúčanie praktického lekára pre deti a dorast, poradenského zariadenia, alebo na návrh riaditeľa predškolského zariadenia, ak ho dieťa navštevuje, a to vždy so súhlasom zákonného zástupcu dieťaťa.

Ďalšou podmienkou zaradenia dieťaťa do nultého ročníka ZŠ je vyšetrenie CPPPaP (centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie), ktoré môže byť realizované aj na základe odporúčania pedagóga pri zápise dieťaťa do 1. ročníka ZŠ. Podľa školského zákona, dieťaťom zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia je dieťa alebo žiak žijúci v prostredí, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj mentálnych, vôľových, emocionálnych vlastností dieťaťa alebo žiaka, nepodporuje jeho socializáciu a neposkytuje mu dostatok primeraných podnetov na rozvoj jeho osobnosti. Na identifikovanie žiakov pochádzajúcich z tohto prostredia je to týchto päť kritérií:

- aspoň jeden rodič poberá dávky v hmotnej núdzi,
- aspoň jeden rodič je nezamestnaný,
- najvyššie ukončené vzdelanie aspoň jedného rodiča je základné,

- neštandardné bytové a hygienické podmienky (napr. žiak nemá vyhradené miesto na učenie, nemá vlastnú posteľ, v byte nie je zavedená elektrická prípojka),
- vyučovací jazyk školy je iný než jazyk, ktorým hovorí dieťa doma.

Do ***1. ročníka*** sú prijímané deti, ktoré dovŕšia k 31. 8. daného roka 6 rokov fyzického veku a dosiahnu školskú spôsobilosť. Prednostne sú prijímané deti, ktoré majú trvalý pobyt v školskom obvode. O prijatí dieťaťa rozhodne riaditeľ školy do 31. mája, ktorý predchádza školskému roku, v ktorom sa má základné vzdelávanie začať.

1.5 Projekty realizované školou

Dlhodobé projekty

Projekt IKT na škole - INFOVEK

Projekt je zameraný na zavádzanie informačno-komunikačných technológií do výchovno-vzdelávacieho procesu a života školy a zasahuje do troch oblastí:

- využívania počítačov a IKT vo výchovno-vzdelávacom procese,
- oblasti sprístupnenia počítačov a IKT žiakom v mimovyučovacom čase,
- ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov so zameraním na IKT.

Škola otvorená všetkým

Projekt je zameraný na zabezpečenie rovnakého prístupu k vzdelávaniu a zlepšovanie výsledkov a kompetencií žiakov prostredníctvom inkluzívneho vzdelávania a skvalitnením profesijných kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov.

Vlastné projekty školy

Pasovanie prvákov

Superstar – spevácka súťaž

Vianočná besiedka - kultúrne vystúpenie žiakov školy pre rodičov v programe s vianočnou atmosférou.

Vianočná burza

Valentínska pošta – výtvarná súťaž

Hviezdoslavov Kubín – recitačná súťaž

Deň Zeme – brigáda v okolí školy

Týždeň rómskej kultúry

Deň matiek - kultúrne vystúpenie žiakov školy pre mamičky

Deň detí – Športový deň, turnaje žiak – učiteľ – rodič

Bližšie informácie o projektoch školy sú uvedené v pláne práce školy na školský rok 2015/2016 (Príloha H).

1.6 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Škola sa snaží o to, aby jej kontakt s rodičmi bol čo najužší. Vedenie školy umožňuje komunikáciu s rodičmi denne bez časového vymedzenia. Podobne je možné komunikovať aj so všetkými vyučujúcimi, rešpektujúc ich vyučovaciu povinnosť. Škola víta záujem rodičov o aktívne zapojenia sa do práce so žiakmi a je pre nich otvorená. Rodičia majú možnosť pravidelne sa informovať o výchovno-vzdelávacích výsledkoch svojich detí prostredníctvom triednických schôdzok, pripadne aj individuálnym pohovorom. Rodičia môžu po predchádzajúcom dohovore navštíviť vyučovanie a podľa záujmu spolupracovať na organizovaní školských akcií, výletov a projektov.

Veľmi dobrá je spolupráca vedenia školy s Radou školy. Každá trieda si volí svojho triedneho dôverníka z radov rodičov. Schádza sa minimálne štyrikrát ročne. Prostredníctvom svojich zástupcov majú všetci rodičia možnosť predniesť požiadavky, námety a pripomienky. Rada školy má 7 členov a je volená na štvorročné obdobie. Radu školy tvoria volení zástupcovia pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy, zástupcovia rodičov žiakov a delegovaní zástupcovia obce.

Počas školského roka sa konajú triedne aktívy rodičov. Uskutočňujú sa spravidla štyrikrát ročne formou spoločných zasadnutí alebo formou konzultácií s príslušnými pedagógmi.

Škola v rámci prevencie sociálno patologických javov a drogových závislostí a iných závislostí kooperuje s koordinátorkou prevencie v záujme ochrany dieťaťa. Zabezpečuje efektívnu spoluprácu školy a rodiny.

Škola dlhodobo spolupracuje s:

- Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Prešove
- Centrom špeciálno - pedagogického poradenstva v Prešove
- Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Prešove
- Obvodným oddelením polície v Drienove v oblasti prevencie

1.7 Priestorové a materiálno–technické podmienky školy

Vyučovanie sa realizuje v piatich učebniach, z čoho jedna je zriadená pre nultý ročník. Triedy sú vybavené pomôckami a pomerne moderným školským nábytkom, ktorý sa priebežne obnovuje a doplňuje. V dvoch triedach sú nainštalované interaktívne tabule. Škola nemá telocvičňu. V priestoroch školy sa nachádza školská knižnica, ktorá sa priebežne dopĺňa novým knižným fondom. Žiaci knižnicu vyžívajú nielen v rámci mimoškolských činností, ale aj vo vyučovacom procese. Škola má k dispozícii počítačovú učebňu, ktorá je priestorovo menšia. V zborovni, ktorá slúži len na nutné administratívne úkony, majú učitelia k dispozícii jeden počítač pripojený k internetu a multifúkčnu tlačiareň.

Škola má veľký trávnatý areál, kde sa nachádza multifunkčné ihrisko s umelým trávnikom. V obci sa nachádza aj futbalové ihrisko, ktoré tiež využívame na futbalové turnaje. Na kultúrne aktivity školy je k dispozícii kultúrna miestnosť s pódiom na miestnom obecnom úrade obce, ktorého kapacita je približne 200 miest na sedenie. Miestnosť škola využíva na besedy, kultúrne programy, karnevaly a výchovné koncerty.

Priestorové vybavenie

- kancelária riaditeľa,
- zborovňa,

- sociálne zariadenia pre žiakov a zamestnancov,
- šatne na odkladanie odevov a prezúvanie obuvi,
- odkladacie a úložné priestory pre učebné pomôcky, didaktickú techniku,
- skladové priestory,
- archív,
- priestor pre knižnicu vybavený knižničným fondom,
- učebne,
- školské ihrisko,
- školská budova,
- školská jedáleň,
- školský dvor.

1.8 Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, kladieme dôraz na: upravené a estetické prostredie tried, školského dvora, chodieb, aktuálne informácie o aktivitách školy na informačných tabuliach a nástenkách, budovanie priateľskej atmosféry medzi žiakmi navzájom, medzi žiakmi a pedagógmi...

Veľký dôraz budeme klásť na vytvorenie dobrého tímu v triede, na rozvíjanie sebapoznania a sebahodnotenia žiaka. Intenzívne to bude v prvých týždňoch septembra najmä v prvom ročníku, kedy deti prídu do nového prostredia a budú sa vytvárať nové kolektívy. Aktuálne informácie o aktivitách školy zverejňujeme na informačnej tabuli, ktorá sa nachádza pred hlavným vstupom do areálu školy.

Aj napriek tomu, že budova školy má viac ako 30 rokov, prostredie tried, školského dvora, chodieb je príjemne a esteticky upravené. Triedy sa pravidelne maľujú. V školskom roku 2006/2007 bola vytvorená nová trieda, v ktorej sa nachádzajú toaletné zariadenia a kabinet s pomôckami. V školskom roku 2007/2008 boli vymaľované prechodové chodby. V školskom roku 2012/2013 bola uskutočnená výmena okien v celej budove školy. V školskom roku 2013/2014 bola ukončená rekonštrukcia vonkajšieho areálu a škola dostala novú fasádu.

V školskom roku 2015/2016 bola presťahovaná riaditeľňa do nových zrekonštruovaných priestorov. Vytvorila sa multifunkčná trieda, ktorá sa využíva na organizovanie mimoškolských aktivít. Obuv si žiaci odkladajú do nových zrekonštruovaných skriniek.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

2.1 Pedagogický princíp školy (vlastné ciele výchovy a vzdelávania)

Hlavné ciele školy:

- viesť žiakov k samostatnému a tvorivému mysleniu, naučiť žiakov tímovo pracovať, posilňovať vzťah žiakov k životnému prostrediu, prírode, regiónu, odstraňovať prvky rasizmu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie,
- zabezpečovať primeranú starostlivosť žiakom so špecifickými poruchami učenia a žiakom individuálne začleneným, a to vo všetkých oblastiach výchovy, vzdelávania a starostlivosti,
- zabezpečovať včasnú diagnostiku pre žiakov, ktorí budú vykazovať neúspešnosť vo vzdelávacích výsledkoch – CPPPa P a CŠPP v Prešove,
- do špeciálnych tried prijímať žiakov na základe preukázateľného zdravotného znevýhodnenia,
- dosiahnuť zvýšenú gramotnosť v IKT - rozšírením IKT techniky, vzdelávaním pedagogických zamestnancov.

Ďalšie ciele školy:

- pri zápise detí do 1. ročníka zabezpečiť účasť psychológa, špeciálneho pedagóga, asistenta učiteľa, a zároveň vybrať žiakov do 0. ročníka, so súhlasom rodičov a po vyšetrení CPPPaP,
- integrovať žiakov s poruchami učenia v bežných triedach, zabezpečiť potrebné vyšetrenia a dokumentáciu, vypracovať individuálny vzdelávací program,
- vo vyučovaní v čo najväčšej miere využívať prácu v skupinách, dvojiciach, využívať projektové vyučovanie a didaktické hry,
- zaviesť pondelkové ranné komunity – dať žiakom priestor, aby mohli vyrozprávať svoje zážitky z víkendov a voľných dní,
- vytvárať podmienky pre vyučovanie povinného anglického jazyka,
- pestrou paletou záujmových útvarov na škole dať žiakom možnosť rozvíjať svoj talent a efektívne využívať voľný čas zapojením sa do práce krúžkov,
- sociálne kompetencie rozvíjať organizovaním školských súťaží a zapojením do mimoškolských súťaží,
- vytvárať podmienky na prípravu na vyučovanie pre žiakov zo sociálne slabého prostredia
- rozvíjať komunikačné zručnosti – naučiť žiakov čítať s porozumením, vytvoriť z knižnice centrum čitateľských zručností,
- podporovať čitateľskú gramotnosť žiakov , neustále dopĺňať žiacku aj učiteľskú knižnicu,
- motivovať žiakov – zavádzať aktivačné, motivačné a kreatívne metódy, preferovať pozitívnu motiváciu,
- vzťah učiteľ – žiak založiť na vzájomnej úcte, rešpektovaní a spolupráci,
- skvalitňovať výchovno-vzdelávací proces,
- rozvíjať športové nadanie žiakov – využívaním multifunkčného ihriska pritiahnuť deti k športu cez záujmové útvary,
- zvýšiť názornosť vyučovania pomocou IKT,
- poznávať rómsku kultúru, čítať rómske rozprávky, básničky, pesničky,
- začleniť finančnú gramotnosť do obsahových štandardov a do vzdelávacieho procesu,
- zintenzívniť spoluprácu s MŠ a podieľať sa na spoločných aktivitách,

- v oblasti formovania mravných vlastností pôsobiť na žiakov v spolupráci s vyučujúcim náboženskej výchovy na škole.

2.1.1 SWOT analýza školy

Škola zhodnotila doterajšiu kvalitu vzdelávania. Analyzovala súčasný stav, identifikovala silné a slabé stránky. Zmapovanie východiskového stavu formou Swot analýzy.

Silné stránky	**Slabé stránky**
- Umiestnenie školy v peknom prostredí - Malý kolektív, dobrá klíma na škole - Kvalifikovanosť pedagogických pracovníkov - Možnosť pedagogického rastu - Nízke počty žiakov v triedach - Individuálny prístup k žiakom - Príprava žiakov na zaškolenie v MŠ a 0. ročníku - Špeciálne triedy - Pestrá ponuka záujmových útvarov - Estetické prostredie - Doplňovanie pomôcok IKT - Multifunkčné ihrisko - Interaktívne tabule v 2 triedach - Asistenti učiteľa - Dobrá spolupráca so zriaďovateľom a Radou školy	- Nedostatok učební - Priestorové podmienky školy - Malá počítačová miestnosť, kabinety - Nevyhovujúca zborovňa, riaditeľňa - Dvojzmennosť vyučovania - Absencia ŠKD - Žiadne projekty - Veľký počet žiakov zo SZP - Nízky záujem rodičov zo SZP o vzdelávanie svojich detí - Veľa vymeškaných hodín - Nedostatok finančných prostriedkov z originálnych kompetencií - Chýbajúca telocvičňa - Nedostatočný vzťah žiakov k majetku školy - Ďalšie interaktívne tabule, počítače
Príležitosti	**Ohrozenia**
Pre žiakov: - Kvalitná úroveň vzdelávania v rámci ISCED 1 - Rozvíjať talent v mimoškolských aktivitách - Dobré podmienky pre vzdelávanie žiakov – malé počty žiakov v triedach - Priaznivý demografický vývoj Pre učiteľov: - Príjemné pracovné prostredie - Pedagogický a odborný rast	- Namáhavá práca s deťmi zo SZP - Nezáujem o spoluprácu rodič - učiteľ - Nedostatok finančných prostriedkov na finančné ohodnotenie pedagogických pracovníkov z originálnych kompetencií - Nevyhovujúce priestorové podmienky - Dvojzmennosť vyučovania - Absencia projektov - Málo mužov v pedagogickom zbore

2.2 Zameranie školy

Veľkú časť žiakov našej školy tvoria žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia , preto výchovno-vzdelávacia činnosť na škole je náročná a vyžaduje si dobre pripravených, kvalifikovaných pracovníkov, ktorí sa musia naďalej vzdelávať a nachádzať vhodné inovatívne metódy a formy práce, aby aj žiaci vyžadujúci si osobitnú starostlivosť boli v škole úspešní.

Našu prácu brzdia nielen nie len veľké medzery v sociálnom správaní, ale najmä jazyková bariéra. Keďže sú to žiaci s rečovou bariérou, veľký dôraz kladieme na uvedomelé čítanie, tvorivú komunikáciu a rozvíjanie slovnej zásoby. A preto sme vo vyučovacom predmete slovenský jazyk a literatúra pristúpili k navýšeniu časových dotácií. Tieto vyučovacie hodiny sa použijú na zmenu kvality výkonu v jazykovej zložke predmetu v oblastiach – čítanie s porozumením, písanie a hovorenie.

Taktiež sa snažíme zvýšiť u žiakov finančné povedomie, s cieľom zvýšiť schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov na zabezpečenie seba a svojej rodiny v reálnom živote.

V neposlednom rade je našim zameraním – starostlivosť o individuálne začlenených, zdravotne oslabených a sociálne znevýhodnených žiakov. Systém starostlivosti im zabezpečujeme prostredníctvom individuálneho začlenenia s požadovanou starostlivosťou, zriaďovaním špeciálnych tried, zavádzaním asistentov učiteľa.

Národná stratégia zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania čitateľskej gramotnosti

Cieľom je zábavnými a zaujímavými formami práce s knihou, časopisom, komiksom, rôznymi článkami a aktivitami podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah k čítaniu a poznávaniu nového. Vzbudiť záujem žiakov o čítanie, stimulovať ich k tvorivosti, k rozvoju prezentačných zručností, podnecovanie k vlastnej tvorbe. Vždy, v každom projekte, čítať a diskutovať o prečítanom, formulovať hlavné myšlienky, tvoriť vhodný nápis, interpretovať text, prezentovať vlastný názor, a využívať tieto poznatky.

Národný štandard finančnej gramotnosti

Projekt je zameraný na zvýšenie finančného povedomia žiakov s cieľom zvýšiť schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov na zabezpečenie seba a svojej rodiny.

Národný akčný plán prevencie obezity

Vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity.

Bližšie informácie o projektoch školy sú uvedené v pláne práce školy, ktorý nájdete v prílohách tohto dokumentu. Implementáciu národnej stratégie finančnej a čitateľskej gramotnosti a akčného plánu prevencie obezity v podmienkach ZŠ Varhaňovce nájdete taktiež v prílohách tohto dokumentu.

2.3 Stupeň vzdelania, dĺžka vzdelania a vyučovací jazyk

Stupeň vzdelania: ISCED 1

Dĺžka vzdelania: 4 roky

Primárne vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy, žiak s mentálnym postihnutím absolvovaním posledného ročníka základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

Vyučovací jazyk:

Vyučovací jazyk určuje zákon 245/2008 Z. z. v § 12 ods. 1) a 2) ktorý určuje, že vyučovacím jazykom v školách a výchovným jazykom v školských zariadeniach je štátny jazyk. Vyučovacím a výchovným jazykom na našej škole je slovenský jazyk.

2.4 Profil absolventa

Absolvent programu primárneho vzdelania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovedeckej a kultúrnej gramotnosti. Nadobudol základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilostí. Získal predpoklady na to, aby si vážil sám seba i druhých ľudí, aby dokázal ústretovo komunikovať a spolupracovať. Má osvojené základy používania materinského, štátneho a cudzieho jazyka. Úroveň rozvinutosti kľúčových kompetencií tvorí bázu pre ďalší rozvoj v následných stupňoch vzdelávania.

2.4.1 Absolvent programu primárneho vzdelávania

Absolvent programu primárneho vzdelávania má osvojené tieto kľúčové kompetencie:

1) ***sociálne komunikačné kompetencie***

- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primeranou primárnemu stupňu vzdelávania,
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky medziosobnej komunikácie,
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzikultúrnej komunikácie,
- v cudzích jazykoch je schopný na primeranej úrovni porozumieť hovorenému textu, uplatniť sa v osobnej konverzácii, ako aj tvoriť texty, týkajúce sa bežných životných situácií,

2) ***kompetencia v oblasti matematického a prírodovedného myslenia***

- používa základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách a je schopný (na rôznych úrovniach) používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely),
- je pripravený ďalej si rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov,

3) kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií,
- dokáže primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií,
- dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete,
- vie používať rôzne vyučovacie programy,
- získal základy algoritmického myslenia,
- chápe, že je rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

4) kompetencia učiť sa učiť sa

- má osvojené základy schopnosti sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,
- uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a osvojovania si poznatkov,
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach,
- uvedomuje si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok,

5) kompetencia riešiť problémy

- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, vie rozoznať ozajstný problém, premýšľa o jeho príčinách a navrhne riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,

- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch,
- pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom,

6) ***osobné, sociálne a občianske kompetencie***

- má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere,
- uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- dokáže primerane veku odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti,
- má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine,
- dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadmi a postupmi pri spoločnej práci,
- uvedomuje si význam sociálno-emočnej klímy v triede a svojím konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

7) ***kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry***

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky (na úrovni primárneho vzdelávania),
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a vkusový postoj,

- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

2.5 Pedagogické stratégie

V súčasnej dobe, do pedagogického procesu stále viac prenikajú inovačné trendy, preto naším cieľom je zamerať sa na hľadanie nových prístupov, metód a foriem.

Našou pedagogickou stratégiou, po kognitívnej stránke je rozvíjať u žiakov tvorivé myslenie, samostatnú prácu žiakov, aktivitu a sebahodnotenie. Priorita je najmä zvýšiť úroveň čitateľskej gramotnosti žiakov prostredníctvom čítania literatúry blízkej ich mentalite a kultúre a to inovatívnymi metódami výučby spisovného slovenského jazyka.

Osobnostný a sociálny rozvoj budeme realizovať stimuláciou žiakov so slabšími vyučovacími výsledkami, podporou individuálnych schopností a využívaním rôznych metód na osvojovanie a precvičovanie si preberaného učiva.

V dnešnej dobe rapídne narastajú problémy v správaní, a preto chceme v tomto smere intenzívne pôsobiť. Aj napriek tomu, že s tvrdými drogami sme sa na našej škole nestretli, je potrebné sústavne pôsobiť proti fajčeniu a alkoholickým nápojom cez koordinátora prevencie, rodičov a všetkých vyučujúcich, účelným využívaním voľného času. Pri prevencii drogových závislostí sa chceme zamerať aj na iné aktivity ako besedy napríklad realizáciou žiackych projektov v tejto oblasti. Chceme si všímať talent v jednotlivých oblastiach a rozvíjať ho do maximálnej možnej miery účasťou žiakov na rôznych talentových súťažiach.

2.5.1 Metódy vyučovania

Dnešné školstvo prechádza rôznymi zmenami a to platí aj v oblasti metód vyučovania, ktoré formujú samotný spôsob dosiahnutia cieľa. Ich výber závisí od viacerých činiteľov, do úvahy musíme brať aký je náš cieľ vyučovacej hodiny, obsah preberaného učiva, vekové osobitosti žiakov, materiálne vybavenie školy a pochopiteľne aj od schopností samotného učiteľa.

Využívame trojfázový model procesu učenia – EUR (Evokácia – Uvedomenie si významu – Reflexia), tento model je možné realizovať vo všetkých ročníkoch na 1. stupni. V každej z týchto fáz dochádza k významným špecifickým aktivitám, ktoré ovplyvňujú efektivitu celého učebného procesu. Model v podstate opisuje postupnosť krokov, ktorým žiaci prechádzajú pred učením, v jeho priebehu a po učení. Dodržanie tejto „metodiky" nás dovedie k splneniu edukačného cieľa – k rozvinutiu schopnosti kriticky myslieť a uvažovať.

V počiatočnej fáze žiak si aktívne vybavuje vedomosti, ktoré o téme má. Cieľom učiteľa v tejto etape je vzbudiť vnútorný záujem žiaka o danú tému, o riešenie predloženého problému, o učenie sa. Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť môžeme využiť motivačné metódy ako motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie, motivačný problém, motivačnú demonštráciu, metóda brainstormingu, manipulácia s predmetmi, pojmové mapovanie, pozorovanie, rôzne intelektové hry ako tajničky, slovné hračky, skladačky,...

V etape uvedomenie si významu sa žiak dostáva do kontaktu s novými informáciami alebo myšlienkami, aby výsledok dával nový, presnejší zmysel. Žiak pod vedením učiteľa získava nové poznatky o pojmoch a vzťahoch medzi nimi. Žiak v tejto fáze musí byť aktívny sám od seba. Preto dôležitou úlohou vo fáze uvedomovania si významu je predovšetkým udržať žiaka v činnosti, zachovať jeho záujem a energiu. Pre realizáciu cieľov sú potrebné praktické aktivity žiakov. Dôraz kladieme na prácu s knihou a textom, samostatné vyhľadávanie učebnej látky prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie, metóda aktívneho čítania pri nej sa žiak môže naučiť pracovať s textom. Využívame didaktické hry, učenie formou skladania informácií, pojmové mapovanie, metóda cinquain (päťlístok, päťriadková báseň), vennov diagram, ...

V tretej fáze si žiak upevňuje nové vedomosti, a aktívne reštruktúruje svoje schémy porozumenia, aby zodpovedali tým vedomostiam, ktoré sa naučil. Až v tejto

fáze si vlastne skutočne osvojuje učivo a vznikajú trvalé vedomosti. Z fixačných metód využívame metódy opakovania informácii, precvičovania učiva, didaktické hry. Na opakovanie učiva môžeme využiť napríklad pojmové mapovanie, pexeso, questionstorming ide o analógiu k brainstormingu. Veľmi zaujímavou metódou precvičovania učiva je snowballing (lepenie snehovej gule) ide o metódu nabaľovania nových poznatkov vytváranie akejsi snehovej gule.

Projektové vyučovanie je ďalšou inovatívnou metódou na našej ZŠ. Cieľom projektového vyučovania je aktívne zapojiť žiakov do poznávacieho procesu. Učiteľ vytvára problémové scenáre a otázky, ktoré vedú k tomu, aby žiaci rozmýšľali o tom, čo sa učia. Je to efektívny spôsob výučby pri ktorom sa využívajú nové progresívne metódy práce. Zdrojom nadobúdania poznatkov, vedomosti a zručností žiakov pri projektovej metóde je riešenie praktických pracovných úloh. Samotná realizácia vyučovania nie je pevne stanovená a preto neobmedzuje učiteľa v jeho tvorivosti a spôsoboch realizácie vyučovania.

2.5.2 Formy vyučovacích hodín

Vyučovacia hodina je taká organizačná forma vyučovania, pri ktorej učiteľ pracuje v presne vymedzenom čase so skupinou žiakov v učebni. Výučba v našej škole prebieha podľa stabilného rozvrhu hodín. Učiteľ pri výučbe využíva vhodné inovatívne metódy, zásady, prostriedky, aby dosiahol stanovené výchovno-vzdelávacie ciele. Vyučovacia hodina trvá 40, 45min.

Z organizačných foriem výučby využívame výučbu v triede, v špecializovaných priestoroch školy ako je počítačová učebňa a výučbu mimo tried – v prírode, v múzeu, poznávacie výlety. Podľa počtu žiakov využívame frontálnu, skupinovú a individuálnu formu výučby.

2.6 Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

Naša škola je otvorená pre všetkých žiakov, ktorí sa u nás chcú vzdelávať. Vo veľkej miere školu navštevujú žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia. Škola zabezpečuje starostlivosť o žiakov so špeciálno výchovno –vzdelávacími potrebami

(ŠVVP), kde patrí aj táto početná skupina žiakov. Ďalej škola zabezpečuje výučbu žiakom ktorí majú špecifické poruchy učenia a správania, narušenú komunikačnú schopnosť alebo iné zdravotné postihnutia a to starostlivosťou formou individuálneho začlenenia – individuálna integrácia. Škola vytvorila pre žiakov s rôznym stupňom mentálnej retardácie dve špeciálne triedy, kde im je poskytovaná odborná starostlivosť, majú vypracovaný samostatný ŠkVP pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Do kategórie žiakov so ŠVVP patrí:

1. žiak so zdravotným znevýhodnením:

a) **žiak so zdravotným postihnutím** - je žiak s mentálnym postihnutím, sluchovým postihnutím, zrakovým postihnutím, telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami alebo s viacnásobným postihnutím,
b) **žiak s chorým alebo zdravotne oslabeným** - je žiak s ochorením, ktoré je dlhodobého charakteru a žiak vzdelávajúci sa v školách pri zdravotníckych zariadeniach,
c) **žiak s vývinovými poruchami** - je žiak s poruchou aktivity a pozornosti, žiak s vývinovou poruchou učenia,
d) **žiak s poruchou správania** - je žiak s narušením funkcií v oblasti emocionálnej alebo sociálnej okrem žiaka s poruchou aktivity a pozornosti a žiaka s vývinovou poruchou učenia.

Za žiaka so zdravotným znevýhodnením v základnej škole je možné považovať len takého žiaka, ktorému príslušné poradenské zariadenie po diagnostických vyšetreniach vydalo písomné vyjadrenie k školskému začleneniu. Žiak, ktorý sa na základe výsledkov zo psychologického vyšetrenia nachádza v pásme podpriemeru (vrátane tzv. hraničného pásma), nie je žiakom so zdravotným znevýhodnením.

2. žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia – žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia je žiak žijúci v prostredí, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj mentálnych, vôľových,

emocionálnych vlastností žiaka, nepodporuje jeho socializáciu a neposkytuje mu dostatok primeraných podnetov pre rozvoj jeho osobnosti.

3. žiak s nadaním – žiakom s nadaním je žiak, ktorý má nadpriemerné schopnosti v intelektovej oblasti, v oblasti umenia alebo športu alebo v týchto oblastiach dosahuje v porovnaní s rovesníkmi mimoriadne výkony a prostredníctvom výchovy a vzdelávania sa jeho nadanie cielene rozvíja.

2.6.1 Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia

Sociálne znevýhodnenie je široký fenomén, často výsledok celého komplexu faktorov, s ktorými sa stretáva skoro každý učiteľ i škola tak ako aj naša škola. Nie všetky deti majú možnosť vyrastať v rodinnom prostredí, ktoré by im poskytovalo žiaduce podmienky pre ich osobnostný a sociálny rozvoj.

Pod pojmom ***sociálne znevýhodnené prostredie*** rozumieme prostredie, kde absentujú základné pedagogické, psychologické, materiálne, kultúrne, demografické faktory prispievajúce k integrite osobnosti, ako je nízka životná úroveň, nízky stupeň vzdelania, negramotnosť, chudoba, nezamestnanosť, alkoholizmus, zdravotné postihnutie, spolužitie viacerých generácií v malom priestore, násilie, nezáujem o deti, nízka miera starostlivosti o deti, rozvodovosť a pod.

Sociálna pedagogika hovorí o sociálnej znevýhodnenosti v podobe neschopnosti rodičov vychovávať deti, nespôsobilosť pochopiť základné potreby detí, absencia akýchkoľvek hodnôt v rodine či nezvládnutie rodičovskej roly.

Výchovne menej podnetné prostredie je často spojené so sociálne znevýhodneným prostredím, ale môže byť prítomné aj pri priemerných alebo nadpriemerných sociálnoekonomických pomeroch rodiny. Je charakteristické nedostatočnými podnetmi pre optimálny vývin dieťaťa najmä po stránke psychickej. Dieťa má nedostatok podnetov na rozvoj kognitívnych schopností, rozvoj zmyslov, citov a charakterových vlastností. Spôsobuje to buď nedostatok času na výchovu dieťaťa alebo nezáujem o výchovu dieťaťa.

Ako pomáha naša škola žiakom so sociálne znevýhodneného prostredia

- častejšie konzultácie s rodinou – rodinné návštevy pedagógov,

- spolupráca asistenta učiteľa pri riešení problémov,
- zabezpečenie stravovania a školských pomôcok pre žiakov v hmotnej núdzi - Ministerstvo školstva v roku 2008 zaviedlo niekoľko motivačných činiteľov pre žiaka zo sociálne znevýhodneného prostredia: príspevok na stravu, školské pomôcky a motivačné štipendium. Zákon o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov (599/2003 Z. z.) presne vymedzuje, kto môže byť prijímateľom dotácií,
- individuálny prístup zo strany pedagógov,
- zavádzanie nultého ročníka pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, ktorí nedosiahli školskú zrelosť. Zriadenie nultého ročníka vychádza z potreby pomôcť deťom, ktoré pochádzajú zo sociálne a výchovne nedostatočne podnetného prostredia alebo nenavštevovali predškolské zariadenie a z rozličných dôvodov majú odloženú povinnú školskú dochádzku. Táto skupina detí je špecifická tým, že potrebuje zvláštny prístup. Preto sa predpokladá, že aj nultý ročník bude špecifický. Špecifická bude aj práca učiteľa s týmito deťmi, jeho prístup k tejto skupine detí a správny výber metód a foriem práce.

Výchova a vzdelanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia sa uskutočňuje:

- v škole v bežných triedach spoločne s ostatnými žiakmi školy,
- v škole v bežných triedach spoločne s ostatnými žiakmi školy podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci s CPPP a P.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je potrebné vytvárať žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia špecifické podmienky pre ich úspešné vzdelávanie a uspokojovanie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

2.6.2 Individuálne začlenenie žiakov so špeciálno výchovno –vzdelávacími potrebami do bežných tried.

Každý žiak, ktorý je vzdelávaný v školskej integrácii v základnej škole má vyplnený Návrh na prijatie. Pre takého žiaka riaditeľka školy zabezpečí odbornú špeciálno-pedagogickú s centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, so školským špeciálnym pedagógom. Začlenený žiak v školskej integrácii sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy, v ktorej sa vzdeláva a podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len „IVP“) s prihliadnutím na narušenie. IVP je súčasťou Návrhu na prijatie. IVP sa aktualizuje podľa požiadaviek ročníka a aktuálneho stavu žiaka.

2.6.3 Individuálny výchovno-vzdelávací program/individuálny vzdelávací program

V súčasnosti je veľké percento žiakov, ktorí koncepciu výchovy a vzdelávania v škole nezvládajú alebo výrazne zaostávajú. Ak má žiak závažné problémy v učení je potrebné mu pomôcť.

Dnes už vieme, že potreby znevýhodnených žiakov sa natoľko odlišujú od potrieb ostatných žiakov, že je nevyhnutné zamyslieť sa nad spôsobmi ich vzdelávania a vzdelávanie riešiť prostriedkami, ktoré sa viac či menej odlišujú od štandardných. Na zabezpečenie realizácie uvedenej úlohy slúžia individuálne vzdelávacie programy. Dôležité je uvedomiť si rozdiel medzi individuálnym vzdelávacím programom, ktorý je komplexným dokumentom zohľadňujúcim diagnózu žiaka, jeho individuálne špeciálno-pedagogické potreby, zabezpečenie jeho vzdelávania a individuálnym vzdelávacím plánom, ktorým rozumieme úpravu učebných osnov v tých predmetoch, kde to je nevyhnutné. Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie individuálne integrovaného žiaka so ŠVVP. Školský zákon definuje, čo má IVVP obsahovať (základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces, požiadavky na úpravu prostredia triedy, učebných postupov, učebných plánov, učebných osnov, na organizáciu výchovno-vyučovacieho procesu a požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok, špeciálnych učebných pomôcok a personálnej pomoci). IVVP sa v praxi využívajú pomerne krátko. Ich vypracovanie je jedným z najväčších problémov učiteľov, ktorí sa pri ich tvorbe sa

stretávajú s množstvom nejasností súvisiacich s nedostatkom vedomostí a informácií (Krčáhová, Šestáková, 2013, s.13).

Naša štruktúra IVVP:

1. Osobné údaje žiaka (meno a priezvisko,dátum narodenia,bydlisko,trieda,rok školskej dochádzky),
2. závery psychologického vyšetrenia,
3. závery špeciálnopedagogického vyšetrenia,
4. zdravotný stav (druh a stupeň postihnutia) - klinická diagnóza (závery pediatra, alebo iného odborného lekára)
5. Audit - pedagogická diagnostika, kazuistika, doterajší spôsob vzdelávania, aktuálny stav
6. Vplyv diagnózy na výchovno – vzdelávací proces - učebný plán, učebné osnovy, organizácia vzdelávania (formy vzdelávania), organizácia starostlivosti – spolupráca s inými odborníkmi, alebo zariadeniami výchovného poradenstva a prevencie zabezpečujúcimi starostlivosť, úprava prostredia školy a triedy, personálne zabezpečenie (odborný servis), materiálno-technické zabezpečenie - kompenzačné pomôcky.
7. Metodické postupy a kroky na dosiahnutie cieľa v jednotlivých predmetoch, konkrétne úlohy vo vzdelávacích oblastiach.
8. Hodnotenie a klasifikácia výsledkov
9. Podpisy (riaditeľ školy, špeciálny pedagóg, triedny učiteľ, asistent učiteľa, zákonný zástupca, ostatní učitelia
10. Dátum vypracovania (Príloha I).

Cieľom integrovaného vzdelávania je pripraviť jednotlivca tak, aby sa mohol čo najplnohodnotnejšie začleniť do spoločnosti.

2.6.4 Špecifiká hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov so špeciálno výchovno–vzdelávacími potrebami

Žiaci sa hodnotia podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov so špeciálno – pedagogickými potrebami v bežných základných školách – metodický pokyn č. 22 /2011 na hodnotenie žiakov základnej školy - Zásady hodnotenia žiakov so ŠVVP (Prílohe B).

2.6.5 Odborné personálne zabezpečenie žiakov so špeciálno výchovno–vzdelávacími potrebami

V rámci starostlivosti o žiakov so špeciálno výchovno-vzdelávacími potrebami škola veľmi úzko spolupracuje so zariadeniami výchovného poradenstva – CPPPaP pre ZŠ v Prešove a CŠPP Matice Slovenskej 11 v Prešove, CŠPP pri Spojenej škole Pavla Sabadoša v Prešove . V rámci starostlivosti o týchto žiakov je zabezpečená práca so špeciálnymi pedagógmi.

2.7 Prierezové témy

Prierezové témy sa prelínajú vzdelávacími oblasťami. Odrážajú aktuálne problémy súčasnosti, sú určitým návodom na ich prevenciu a riešenie, ale zároveň slúžia aj na prehĺbenie základného učiva, zdôraznenie aplikačného charakteru, majú prispieť k tomu, aby si žiaci rozšírili rozhľad, osvojili si určité postoje, hodnoty, rozhodovanie. Prepájajú rôzne oblasti základného učiva, prispievajú ku komplexnosti vzdelávania žiakov a pozitívne ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov. Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov.

Prehľad prierezových tém:

1. *Dopravná výchova - výchova k bezpečnosti v cestnej premávke*
2. *Environmentálna výchova*
3. *Mediálna výchova*
4. *Ochrana života a zdravia*
5. *Tvorba projektu a prezentačné zručnosti*
6. *Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra*

7. *Multikultúrna výchova*
8. *Osobnostný a sociálny rozvoj*

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Cieľom je:

- uplatňovať si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod.,
- spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Prierezová téma je začlenená pri vhodných témach do učebných osnov i tématicko-výchovných plánov. Je realizovaná aj ako samostatná organizačná forma vyučovania - teoretické vyučovanie a praktický výcvik na multifunkčnom ihrisku v mieste sídla školy.

Environmentálna výchova

Cieľom je:

- prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať,
- analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, pričom zároveň chápe potrebu ochrany životného prostredia na celom svete,
- získalť vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primetané a vhodné,

- chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám, ale aj k zvieratám v prírode Organizačne je vhodné prierezovú tému začleniť do viacerých predmetov prostredníctvom jednotlivých tém, projektov alebo urobiť kurzovou formou, napríklad zamerať sa jeden týždeň na environmentálnu výchovu – s teoretickou a praktickou časťou.

Organizačne je prierezová téma začlenená do viacerých predmetov prostredníctvom jednotlivých tém. V mesiaci apríl pri príležitosti Dňa Zeme venujeme tejto prierezovej téme zvlášť pozornosť organizovaním brigády čistenia okolia školy.

Mediálna výchova

Cieľom je:

- lepšie porozumieť pravidlám fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v ňom orientovať,
- dokázať posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesionálny rast,
- dokázať si uvedomiť negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať,
- tvoriť mediálne produkty.

Ochrana života a zdravia

Cieľom je:

- poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky,
- osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípad ohrozenia zdravia a života,
- formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Prierezová téma Ochrana života a zdravia (ISCED I) - je realizovaná ako samostatná organizačná forma vyučovania – Didaktické hry jedenkrát ročne v trvaní štyroch hodín.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Cieľom je:

- naučiť sa komunikovať, argumentovať, získavať informácie, používať ich a pracovať s nimi,
- spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine,
- naučiť prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií,
- vhodným spôsobom reagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt, prijať kompromis alebo stanovisko inej strany,
- zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, poznajú ich funkciu, formálnu úpravu a vedia ju aplikovať,
- identifikovať a popísať problém, podstatu javu, navrhnúť postup riešenia problému.

Prierezová téma sa realizuje počas celého školského roka v jednotlivých predmetoch, v ktorých prezentujú, obhajujú, seba samého svoje práce .

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Cieľom je:

- vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov,
- oboznámiť žiakov s históriou, tradíciami a kultúrou vlastnej obce, jej flórou a faunou,

Túto prierezovú tému sme zaradili do všetkých predmetov v našom učebnom pláne. V mesiaci apríl pri príležitosti Dňa Rómov (8.4.) venujeme tejto téme celý týždeň a bude prepojená s prierezovou témou multikultúrna výchova.

Multikultúrna výchova

Cieľom je:

- výchovné pôsobenie zamerať na rozvoj chápania iných kultúr, akceptovanie iných kultúr, rozvoj medziľudskej tolerancie, spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry,
- dosiahnuť rovnoprávny prístup ku všetkým žiakom, pochádzajúcim z najrôznejšieho kultúrneho a sociálneho prostredia,
- viesť žiakov k uvedomeniu si povahy vlastného socio - kultúrneho prostredia
- podporiť rozvoj kultúrnej gramotnosti žiaka,
- viesť žiakov k chápaniu, aké miesto majú hodnoty vlastného kultúrneho prostredia medzi univerzálnymi ľudskými hodnotami,
- podporovať sebavedomie žiakov a schopnosti uplatniť sa vo vlastnej skupine vyvážene so schopnosťami spolupracovať s deťmi z iných skupín
- poskytovať dostatok podnetov pre zážitok rôznorodosti ľudského sveta, podnecovať záujem o okolie
- podnecovať zvedavosť o odlišné kultúry v blízkom okolí
- rozvíjať sebareflexiu a klásť základy kritického myslenia vo vzťahu k vlastnej aj k cudzím kultúram,
- rozvíjať schopnosť riešiť konflikty pokojnou cestou a motivovať ich k aktívnemu.

Prierezová téma multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Cieľom je:

- rozvíjať u žiakov sebareflexiu (rozmýšľať o sebe), sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebaovládanie,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, podporovať u žiakov rozvoj schopnosti uplatňovať prevenciu sociálnopatologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok),

- pomáhať žiakom získavať a udržiavať si osobnostnú integritu,
- pestovať kvalitné medziľudské vzťahy,
- rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu.

Prierezová téma sa prelína všetkými obsahovými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov.

III. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia

Vnútorný systém hodnotenie kvality zameriame na tri oblasti:

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Pri hodnotení výsledkov žiakov vychádzame z Metodických pokynov MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011. Okrem sumatívnych výsledkov sa sústredíme na rozpracovanie formatívneho hodnotenia výsledkov žiakov formou hodnotiaceho portfólia.

1. Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných,
2. hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka,
3. pri hodnotení učebných výsledkov žiakov sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon,
4. budeme odlišovať hodnotenie spôsobilosti od hodnotenia správania.

Vnútorný systém hodnotenia žiakov je rozpracovaný v internom dokumente Základnej školy Varhaňovce (Príloha A).

3.2 Hodnotenie pedagogického zamestnanca

Hodnotenie zamestnancov sa realizuje formou:

- pozorovania pracovného výkonu (hospitácie),
- rozhovoru,
- sebahodnotením,
- posudzovaním podľa kritérií,
- výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke práce, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy, výsledky celoplošného testovania a pod.),
- hodnotenie pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy.

3.3 Hodnotenie školy

Monitoring školy

- Pravidelné zverejňovanie výsledkov na informačnej tabuli školy, ktorá je dostupná všetkým žiakom, rodičom i verejnosti,
- vypracovanie komplexnej správy o činnosti školy za jednotlivé školské roky
- monitorovanie podmienok na vzdelanie,
- monitorovanie úrovne spokojnosti s prácou učiteľov,
- prostredníctvom anonymných dotazníkov pre učiteľov a rodičov pravidelné monitorovanie spokojnosti práce s vedením školy,
- sledovanie pozitívnej klímy v škole,
- sledovanie priebehu vyučovania, zavádzanie nových foriem a metód do učenia a práce so žiakmi.
- Sledovanie úrovne práce so žiakmi so špecifickými poruchami učenia, sledovanie práce so žiakmi zdravotne oslabenými a sociálne zaostalými
- Pravidelné zhodnocovanie úrovne výsledkov vzdelávania

Kritériá

- Spokojnosť žiakov, učiteľov, rodičov,

- kvalitné výsledky práce.

Nástroje na zisťovanie úrovne

- Dotazníky pre žiakov, učiteľov a rodičov,
- hodnotiaci pedagogický rozhovor nadriadeného s podriadenými pedagogickými zamestnancami školy,
- analýza úspešnosti žiakov na súťažiach a pri prijímaní na školy,
- SWOT analýza.

IV. Školský učebný plán

V školskom roku 2015/2016 podľa platného rámcového plánu postupujú nultý ročník, 2., 3. a 4. ročník. Prvý ročník postupuje podľa inovovaného rámcového učebného plánu, ktorý je uvedený v iŠkVP ZŠ Varhaňovce.

4.1 Rámcový učebný plán – nultý ročník v školskom roku 2015/2016

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Počet hodín
Jazyk a komunikácia	Rozvíjanie komunikačných schopností	6
Matematika a práca s informáciami	Zmyslová výchova a základy matematických predstav	4
Umenie a kultúra	Rozvíjanie grafomotorických zručností a výtvarná výchova	4
	Hudobno-pohybová výchova	3
Človek a svet práce	Pracovná výchova	3
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2
Spolu počet hodín		**22**

Poznámky:

1. Celkový počet hodín v ročníku je presne daný.
2. Obsah učiva je rozvrhnutý minimálne na 33 týždňov.
3. Denné časové rozvrhnutie činnosti si organizuje vyučujúci. Pedagóg môže výchovno-vzdelávací proces realizovať v blokoch alebo vyučovacích hodinách a pracuje s deťmi na základe ich špecifických schopností.
4. Žiaci pracujú v skupine maximálne 16 rovnocenných detí a po dennej činnosti odchádzajú domov.

4.2 Rámcový učebný plán pre 2. – 4. ročník v školskom roku 2015/2016

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Ročník				
		1.	2.	3.	4.	spolu
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	8+1	6+3	6+3	6+3	26
	Anglický jazyk			3	3	6
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4+1	4+1	3+2	3+2	14
	Informatika		1	1	1	3
	Prírodoveda	1	1	1	1	3
Človek a spoločnosť	Vlastiveda		1	1	1	3
Človek a hodnoty	Etická výchova/Náboženská výchova/Náboženstvo	1	1	1	1	4
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie				1	1
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1	4
	Výtvarná výchova	1+1	1+1	1	1	4
Zdravie a pohyb	Telesná výchova a športová príprava	2+1	2	2	2	8
Základ		17	**18**	**20**	**21**	**22/76**
Voliteľné (diponibilné) hodiny		5	5	5	5	20
Spolu		22	**23**	**25**	**26**	**22/96**

Poznámky:

1. Celkový počet hodín v ročníku je presne daný.
2. Obsah učiva je rozvrhnutý minimálne na 33 týždňov.
3. Trieda sa môže deliť podľa platnej legislatívy.

4. Využitie 20 - tich voliteľných hodín v rámci ISCED I je nasledovné:
   - slovenský jazyk a literatúra: 10 hodín
   - matematika: 6 hodín
   - prírodoveda: 1 hodina,
   - výtvarná výchova: 2 hodiny,
   - telesná výchova a športová príprava: 1 hodina.

5. Prierezová téma - ***Ochrana života a zdravia*** - je realizovaná ako samostatná organizačná forma vyučovania – ISCED I - Didaktické hry jedenkrát ročne v trvaní štyroch hodín.
6. Prierezová téma - ***Dopravná výchova*** – ISCED I - je realizovaná ako samostatná organizačná forma vyučovania - teoretické vyučovanie a praktický výcvik na multifunkčnom ihrisku v mieste sídla školy.
7. V sivej kolonke je uvedený neplatný 1. ročník. Postupuje sa podľa iRUP, ktorý je uvedený v iŠkVP ZŠ Varhaňovce.

V. Učebné osnovy

Tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Podrobne rozpracované týždenné učebné plány sú súčasťou školskej dokumentácie a tiež triednej dokumentácie. Sú upravené podľa nových učebných plánov, ktoré boli schválené v pedagogickej rade školy. Voliteľné hodiny v boli začlenené do už existujúcich predmetov podľa potrieb žiakov jednotlivých ročníkov.

Obsahujú:

1. Charakteristiku predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania.
2. Ciele predmetu
3. Kľúčové kompetencie
4. Obsah - tematické celky
5. Obsahový a výkonový štandard - Témy, prostredníctvom, ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi.
6. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania.
7. Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod..
8. Hodnotenie predmetu.

VI. Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní žiaka

Na vysvedčení štvrtého ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania nasledovne:
„Žiak (žiacka) získal (získala) primárny stupeň vzdelania.“. Ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku uvedú sa aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzke a to nasledovne: „Žiak (žiačka) ukončil (ukončila) povinnú školskú dochádzku.“.

VII. Voľnočasové aktivity žiakov

V rámci efektívneho využívania voľnočasových aktivít žiakov majú možnosť žiaci školy navštevovať záujmové útvary rôzneho charakteru. Sú to oddelenia zamerané na spev, tanec, futbal, výtvarne činnosti. Jednotlivými aktivitami žiaci trávia zmysluplne svoj voľný čas a efektívne získavajú rôzne skúsenosti a praktické zručnosti z rôznych oblastí života.

Zoznam použitej literatúry

Štátny vzdelávací program pre 1. stupeň základnej školy v Slovenskej republike ISCED 1 – primárne vzdelávanie.

Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2015/2016 Bratislava 2015.

KRČAHOVÁ,E.-ŠESTÁKOVÁ,S. 2013. *Tvorba individuálnych výchovno-vzdelávacích programov pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami*. Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave 2013. 44s. ISBN 978-80-8052-511-8.

Metodické pokyny. Ministerstvo školstva slovenskej republiky 22/2011 z 1. mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy č. 2011-3121/12824:4-921.